

מדינת ישראל

משרד החינוך

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי-ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ב, 2002
מספר השאלון: 900091
לנבחנים אקסטרניים – 137

ת נ " ד

שתי יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	–	(6×3)	–	18	נקודות
פרק שני	–	(18×1)	–	18	נקודות
פרק שלישי	–	(16×2)	–	32	נקודות
פרק רביעי	–	(8×4)	–	32	נקודות
סה"כ	–		–	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום.
מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.

ד. הוראות מיוחדות: 1. אל תעתיק את השאלה. כתוב את מספרה בלבד.
2. התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.

הערה: בקטעים המצולמים מן התנ"ך בא השם המפורש בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רישום טייטות כלשהן על דפים מחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה! רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – קטע שלא נלמד (18 נקודות)

קרא ירמיה, מ"א, 18-16; מ"ב, 16-1; מ"ג, 1-4.

ירמיה, מ"א, 18-16

וַיִּקְחֵם יוֹחָנָן בֶּן־קִרְיָח וְכָל־שָׂרֵי
 הַחִילִים אֲשֶׁר־אִתּוֹ אֶת־כָּל־שְׂאֵרֵי הָעָם אֲשֶׁר הָשִׁיב מֵאֶת
 יִשְׁמַעֵאל בֶּן־נַתַנְיָה מִן־הַמִּצְפָּה אַחַד הַכֹּהֵן אֶת־גְּדַלְיָה בֶן־
 אַחִיקֵם גְּבַרִים אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וְנָשִׁים וְטָף וְסֹרְסִים אֲשֶׁר
 הָשִׁיב מִגְּבַעוֹן: וַיֵּלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ בְּגֵרֹת כְּמוֹהֶם אֲשֶׁר־אֵצֶל בֵּית
 לַחֵם לִלְכֹת לְבוֹא מִצְרַיִם: מִפְּנֵי הַפְּשָׁדִים כִּי יֵרְאוּ מִפְּנֵיהֶם
 כִּי־הִכָּה יִשְׁמַעֵאל בֶּן־נַתַנְיָה אֶת־גְּדַלְיָהוּ בֶן־אַחִיקֵם אֲשֶׁר־
 הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּאַרְצָן:

ירמיה, מ"ב, 16-1

וַיִּגְשׁוּ כָל־שָׂרֵי
 הַחִילִים וַיּוֹחָנָן בֶּן־קִרְיָח וַיִּזְנִיָּה בֶּן־הוֹשַׁעְיָה וְכָל־הָעָם מִקְטָן
 וְעַד־גָּדוֹל: וַיֹּאמְרוּ אֶל־יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא תִפְלֵנָא תַחַנְתְּנֵנוּ
 לִפְנֵיךָ וְהַתְּפַלֵּל בְּעַדְנוּ אֱלֹהֵי־הָאֱלֹהִים כִּי־עָדָה בְּלִי־הַשְּׂאֵרִית
 הַזֹּאת כִּי־נִשְׁאַרְנוּ מֵעַט מִהֶרְבֶּה כַּאֲשֶׁר עֵינֶיךָ רָאוּת אֲתָנוּ:
 וַיַּגְדֵּלְנוּ הָאֱלֹהִים אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נִלְכְּבָה וְאֶת־הַדְּבַר
 אֲשֶׁר נַעֲשָׂה: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא שְׂמַעְתִּי הֲנִי
 מִתְּפַלֵּל אֶל־הָאֱלֹהִים אֱלֹהֵיכֶם כְּדַבְּרֵיכֶם וְהִיָּה כָל־הַדְּבַר אֲשֶׁר־
 יַעֲנֶה הָאֱלֹהִים אֶתְכֶם אֲגִיד לָכֶם לֹא־אֶמְנַע מִכֶּם דְּבַר: וְהִמָּה
 אָמְרוּ אֶל־יִרְמְיָהוּ יְהִי הָאֱלֹהִים לְעַד אֲמַת וְנֶאֱמַן אִסְלָא
 כְּכָל־הַדְּבַר אֲשֶׁר יִשְׁלַחְךָ הָאֱלֹהִים אֲלֵינוּ בִּן־נַעֲשָׂה: אִם־
 טוֹב וְאִם־רָע בְּקוֹל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁלְחִים אֶתְךָ
 אֲלֵינוּ נִשְׁמַע לְמַעַן אֲשֶׁר יִיטַב־לָנוּ כִּי נִשְׁמַע בְּקוֹל הָאֱלֹהִים:
 וַיְהִי מִקֵּץ עֶשְׂרֵת יָמִים וַיְהִי דְבַר־
 הָאֱלֹהִים אֶל־יִרְמְיָהוּ: וַיִּקְרָא אֶל־יוֹחָנָן בֶּן־קִרְיָח וְאֶת־כָּל־שָׂרֵי
 הַחִילִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וְלְכָל־הָעָם לְמִקְטָן וְעַד־גָּדוֹל:

וַיֹּאמֶר ט
 אֱלֹהִים כֹּה־אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֹתִי
 אֵלַי לְהַפִּיל תַּחֲנַתְכֶם לִפְנֵי: אִם־שׁוֹב תֵּשְׁבוּ בָאָרֶץ הַזֹּאת י
 וּבְמִתִּי אֲתֹכֶם וְלֹא אֶהְרֵס וּנְטַעְתִּי אֲתֹכֶם וְלֹא אֲתוֹשׁ כִּי
 נַחַמְתִּי אֶל־הָרְעָה אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי לָכֶם: אֶל־תִּירְאוּ מִפְּנֵי י
 מֶלֶךְ בָּבֶל אֲשֶׁר־אַתֶּם יְרֵאִים מִפְּנֵי אֶל־תִּירְאוּ מִמֶּנּוּ נֹאִם־
 ה' כִּי־אַתֶּם אֲנִי לְהוֹשִׁיעַ אֲתֹכֶם וְלְהַצִּיל אֲתֹכֶם מִיָּדוֹ:
 וְאַתֶּן לָכֶם רַחֲמִים וְרַחֵם אֲתֹכֶם וְהִשִּׁיב אֲתֹכֶם אֶל־אֲדֹמְתֵיכֶם: יב
 וְאִם־אֲמַדִּים אַתֶּם לֹא נִשְׁבַּ בָּאָרֶץ הַזֹּאת לְבִלְתִּי שְׁמַעַ בְּקוֹל יג
 ה' אֱלֹהֵיכֶם: לֹא־אָמַר לֹא כִּי אֶרֶץ מִצְרַיִם נִבְּוֵא אֲשֶׁר לֹא־ ד
 נִרְאָה מִלַּחְמָה וְקוֹל שׁוֹפֵר לֹא נִשְׁמַע וְלֶחֶם לֹא־נִרְעַב וְשֵׁם
 נִשְׁבַּ: וְעַתָּה לִכֵּן שְׁמַעוּ דְבַר־ה' שְׂאֵרֵי־יְהוּדָה כֹּה־אָמַר ט
 ה' עֲבֹאוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִם־אַתֶּם שׁוֹם תִּשְׁמוֹן פְּנֵיכֶם
 לְבֹא מִצְרַיִם וּבְאַתֶּם לְגוֹר שֵׁם: וְהִיתָה הַחֲרָב אֲשֶׁר אַתֶּם ט
 יְרֵאִים מִמֶּנּוּ שֵׁם תִּשְׁיַג אֲתֹכֶם בָּאָרֶץ מִצְרַיִם וְהִרְעַב אֲשֶׁר־
 אַתֶּם וְדֹאגִים מִמֶּנּוּ שֵׁם יִדְבַק אַחֲרֵיכֶם מִצְרַיִם וְשֵׁם תִּמְתּוּ:

ירמיה, מ"ג, 4-1

וְיִהְיֶה כְּבִלּוֹת יִרְמִיָּהוּ לְדַבֵּר אֶל־כָּל־הָעָם א
 אֶת־כָּל־דְּבָרֵי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר שְׁלַחוּ ה' אֱלֹהֵיהֶם
 אֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: וַיֹּאמֶר עֲזֹרִיָּה ב
 בֶּן־הוֹשַׁעִיָּה וַיֹּחֲנָן בֶּן־קִרְיָח וְכָל־הָאֲנָשִׁים הַזֵּדִים אָמְרִים
 אֶל־יִרְמִיָּהוּ שִׁקֵּר אַתָּה מְדַבֵּר לֹא שְׁלַחְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ לֹא־אָמַר
 לֵאמֹר לְבָאוּ מִצְרַיִם לְגוֹר שֵׁם: כִּי בָרוּךְ בֶּן־נְרִיָּה מִסִּית אֹתְךָ ג
 בָּנוּ לְמַעַן תֵּת אֶתְנוּ בְיַד־הַכַּשְׂדִּים לְהַמִּית אֶתְנוּ וְלְהַגְלוֹת
 אֶתְנוּ בָּבֶל: וְלֹא־שְׁמַע וַיֹּחֲנָן בֶּן־קִרְיָח וְכָל־שְׂרָיֵי הַחַיִּלִּים וְכָל־
 הָעָם בְּקוֹל ה' לְשַׁבֵּת בָּאָרֶץ יְהוּדָה:

ענה על שלוש שאלות: על שאלה 1 (חובה) ועל שתיים מהשאלות 2-4.

(לכל שאלה – 6 נקודות)

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. **א.** בעקבות איזה מאורע נאספה קבוצת האנשים בהנהגת יוחנן בן-קרח? (3 נקודות)
- ב.** מהי הבעיה שהפנו יוחנן בן-קרח ואנשיו אל ירמיהו, ומה היו התשובות שקיבלו? (3 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 2-4.

2. ציין שני תפקידים של הנביא כפי שהם באים לידי ביטוי ב**ירמיה**, מ"ב, 1-16. בסס את תשובתך על הכתוב.

3. יש הטוענים כי נביאים דוברי אמת אינם זוכים לדבר ה' בכל עת, ולעתים הם במצב של חוסר ודאות באשר לדבר ה'.

- א.** הסבר כיצד אפשר לבסס טענה זו על **ירמיה**, מ"ב, 1-7. (3 נקודות)
- ב.** הסבר כיצד אפשר לבסס טענה זו על **ירמיה**, כ"ח, 6-11. (3 נקודות)

4. קרא **ירמיה**, מ"ב, 1-6; מ"ג, 1-4.

- א.** מהו השינוי שחל ביחס של העם לירמיהו, על-פי פסוקים אלה? בסס את תשובתך על הכתוב. (3 נקודות)
- ב.** הסבר מה הביא לשינוי זה. (3 נקודות)

* * *

פרק שני – הנושא המסכם (18 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 5-10.

בשאלה שבחרת ענה על שני סעיפים: על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.
(לכל סעיף – 9 נקודות; סה"כ – 18 נקודות לשאלה)

5. ירושלים במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. לדעת ר' דה וו (במאמרו "התיאולוגיה של בית המקדש"), יש סתירה בין **מלכים א**, ח', 13 ובין **מלכים א**, ח', 27.

מהי הסתירה, וכיצד אפשר ליישב אותה בעזרת **דברים**, י"ב, 5?

ב. מ' ברושי (במאמרו "תושביה של ירושלים בימי בית ראשון") מסביר כי שני אירועים מימי חזקיהו הביאו לגידול עצום באוכלוסיית ירושלים.

מה היו שני האירועים, וכיצד הם תרמו לגידול באוכלוסייה?

ג. קרא **מלכים ב**, כ"א, 1-12.

יש הטוענים כי חטאי מנשה נחשבים לחמורים במיוחד בגלל המקום שבו הם נעשו.
בסס טענה זו על שלוש ראיות מהכתוב.

ד. קרא **זכריה**, ב', 5-9.

(1) מה עושה האיש שבידו החבל, ולשם מה הוא מבצע את שליחותו?
(5 נקודות)

(2) בעקבות שינוי במצבה של ירושלים, תיהפך פעולת האיש למיותרת.
מהו השינוי שיחול במצב העיר, ומדוע תיהפך פעולת האיש למיותרת?
(4 נקודות)

6. הסיפור המקראי

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. קרא **מלכים ב**, ב', 23-25 ואת הקטע שלפניך.

[...] ויתקלו בו – למילים אלה מקדים הנוסח [...] של תרגום השבעים את המילים:

ויסקלו אותו [...] דומה שהמילים הנוספות הן ביטוי לגרסה עברית סוטה [שונה] שעמדה

ביסוד התרגום [...] גרסה שונה עשויה לשנות משמעותו של סיפור מן הקצה אל הקצה [...]

(י' זקוביץ, "עלה קרם עלה קרח – מעגלי פרשנות בסיפור המקראי")

הסבר כיצד שינוי הגרסה בתרגום השבעים משנה את משמעות הסיפור

שב**מלכים ב**, ב', 23-25.

ב. קרא **בראשית**, מ"ב, 14-24.

(1) הסבר את תפקיד ה"הַבְּטָה לאחור" שבקטע זה, על-פי מ' וייס (במאמרו "מלאכת

הסיפור במקרא"). (5 נקודות)

(2) הצג פירוש אחר לתופעת ה"הבטה לאחור", שאותו וייס **דוחה**. (4 נקודות)

ג. לעתים תיאור המראה החיצוני של הדמויות תורם לקידום העלילה בסיפור המקראי.

קרא **בראשית**, כ"ה, 25; כ"ז, 23-21;

שמואל ב, י"ד, 25-26; י"ח, 9-10.

הסבר כיצד תיאור הדמויות בפסוקים אלה תורם לקידום העלילה.

ד. קרא **שמואל א**, ג', 1-10.

בפסוקים אלה משמשת ה"חזרה" אמצעי סגנוני.

הסבר כיצד השימוש ב"חזרה" מאיר את יחסו של עלי אל שמואל ואת יחסו של

שמואל אל עלי.

7. מנהיגות ומנהיגים במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א.

קרא את הקטע שלפניך.

מלך ישראל היה אפוא מלך בתוקף הברית ולא בתוקפן של זכויות טבעיות. המלכות הייתה קשורה בברית משולשת, ששותפים בה המלך, העם והי' [...] בראשית מלכות חדשה היו תנאי הברית נתונים לביקורת מחדש [...] והעם ידע שהוא רשאי שלא לקבל עליו עול מלך שאינו נעתר לדרישותיהם [...] (ת"ה רובינסון, "מלכותו של דויד")

(1) הסבר את ההבחנה של רובינסון בין מלוכה בתוקף ברית ובין מלוכה בתוקף זכויות טבעיות. (4 נקודות)

(2) בקטע המצוטט רובינסון מציג שני מאפיינים של הברית שהמלך כורת.

ציין מה הם שני המאפיינים, ובסס אחד מהם על **שמואל ב**, ה', 1-3.

(5 נקודות)

ב.

קרא את הקטע שלפניך.

[...] אנו מוצאים בין השופטים גם נביאים ממש, שאלוהים נתגלה להם בחזון ושלקם, וגם מנהיגים, שהרוח נחה עליהם וקידשה אותם לשופטים. (י' קויפמן, "אופי מלכות האלוהים הנביאית")

(1) הבא דוגמה אחת לכל אחד מסוגי השופטים שקויפמן מזכיר. (4 נקודות)

(2) לדעת קויפמן, האם אפשר לשייך את יהושע לאחד מסוגי השופטים האלה?

בסס את תשובתך על **במדבר**, כ"ז, 18-21 ועל **יהושע**, א', 1-3. (5 נקודות)

ג.

קרא **במדבר**, כ', 7-13; **דברים**, א', 22-37.

(1) מהו המעשה שבגללו נענש משה על-פי **במדבר** כ', 12, ומהו המעשה על-פי

דברים, א', 37? (3 נקודות)

(2) באיזה מהמקורות אפשר לתמוך בעזרת **תהלים**, ק"ו, 32-33? נמק.

(6 נקודות)

ד.

יש הטוענים כי גם כאשר הייתה בעם התנגדות לשלטונו של מלך מבית דוד, התנגדות

זו הייתה מכוונת כלפי המלך ולא כלפי השושלת.

(1) הסבר כיצד אפשר לבסס טענה זו על **מלכים ב**, י"ב, 18-22; י"ד, 17-21.

(5 נקודות)

(2) הסבר כיצד אפשר לערער על טענה זו על-פי **מלכים א**, י"ב, 16-17.

(4 נקודות)

8. דמות האדם במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

- א.** צ' אדר (בספרו "הערכים החינוכיים של התנ"ך) מנתח את **קהלת**, ג', 1-8 וקובע: מסקנתו המעשית העיקרית [של קהלת] היא שיש להיכנע לסדר זה ולהסתגל אליו [...] השואף לחידלון גמור מוֹרָד הנהו, אך קשה מזו מרידתו של המהפכן והמתלהב [...].
- (1) לדברי צ' אדר, מסקנת קהלת היא "שיש להיכנע לסדר זה ולהסתגל אליו".
הבא ראייה אחת **מקהלת**, ג', 1-12, המבססת דברים אלה של אדר.
(4 נקודות)
- (2) מדוע "השואף לחידלון" ו"המהפכן" הם מורדים, על-פי פירושו של אדר **לקהלת**, ג', 1-8? (5 נקודות)
- ב.** מ' גרינברג (במאמרו "ערך החיים במקרא") מראה שיש קשר בין המצב המדיני בימי שקיעת ממלכת יהודה ובין תפיסת הגמול.
הסבר במה קשר זה בא לידי ביטוי על-פי **ירמיה**, ל"א, 27-30 ועל-פי **יחזקאל**, י"ח, 2-4.
- ג.** קרא **בראשית**, ב', 4-7; **איוב**, י', 8-13.
(1) כיצד מובעת בקטע **מאיוב** התפיסה כי האדם הוא פרי יצירה קפדנית?
(4 נקודות)
(2) האם מעמד האדם זהה בשני הכתובים? נמק. (5 נקודות)
- ד.** קרא **דברים**, ל', 15-20.
יש הטוענים כי על-פי פסוקים אלה האדם הוא אדון לגורלו. אחרים טוענים כי על-פי פסוקים אלה ההפך הוא הנכון, כלומר, האדם אינו אדון לגורלו.
הסבר כיצד אפשר לבסס כל אחת מטענות אלה על הכתוב.

9. החקלאות במקרא

ענה על אחד מהסעיפים א-ב ועל אחד מהסעיפים ג-ד.

א. קרא שמות, י"ב, 10-1; דברים, ט"ז, 1-8.

- (1) ציין שלושה הבדלים בין שני הכתובים בתיאור חג הפסח. (4 נקודות)
- (2) הסבר מהו המקור להבדלים אלה לדעת מ"ז סולה (במאמרו "מוצאו של פסח"). (5 נקודות)

ב. קרא שמות, כ"ב, 25-26; דברים, כ"ד, 17.

יש הטוענים כי שניים מן החוקים הנזכרים בפסוקים אלה מבוססים על העיקרון שאסור בשום מקרה לפגוע בצרכים הקיומיים של האדם.

- (1) הסבר כיצד אפשר לבסס טענה זו על שמות, כ"ב, 25-26; דברים, כ"ד, 17. (5 נקודות)
- (2) קרא את הקטע שלפניך הלקוח מחרס מימי יאשיהו, ובו פנייה של קוצר לאדוניו.

1. יִשְׁמַע אֲדֹנָי הַשָּׁר
2. אֶת דְּבַר עֲבֹדָה: עֲבָדָךְ
3. קִצֵּר הָיָה עֲבָדָךְ בְּחַ
4. צַר אָסַם, וַיִּקְצַר עֲבָדָךְ
5. וַיִּכַּל וְאָסַם כִּימָם לִפְנֵי שָׁב
6. תַּ פְּאֲשֵׁר כְּ(ל) (ע)בְּדָךְ אֶת קִצְרוֹ, אֶ
7. סָם כִּימָם, וַיִּבֹא חֲשָׁבְיָהוּ בֶן שָׁב
8. י, וַיִּקַּח אֶת בְּגָד עֲבָדָךְ פְּאֲשֵׁר כְּלַת
9. אֶת קִצְרִי זֶה יִמֹּם לְקַח אֶת בְּגָד עֲבָדָךְ.
10. וְכָל אַחֵי יַעֲנֵנִי לִי, הַקְּצִירִים אֶתִּי בָחֵם
11. (הַשְּׂמֶשׁ), אַחֵי יַעֲנֵנִי לִי אֶמֶן. נִקְחֵתִי מֵאֶ
12. (שָׁם, הַשָּׁב נָא אֶת) בְּגָדִי, וְאִמְלֵא לְשָׁר לְהֵשׁ
13. (יב בְּגָדִי) — — — — — נ א לו ר — — — — —
14. — — — — — (ע) עבדך ולא תדהם נ

הסבר במה המעשה של חשביה מנוגד לעיקרון שאסור בשום מקרה לפגוע בצרכים הקיומיים של האדם. (4 נקודות)

ג. בספרי המקרא בולט הקשר בין ה' לבין הארץ.

- (1) הסבר כיצד קשר זה בא לידי ביטוי ב**ויקרא**, כ"ה, 23-24. (4 נקודות)
- (2) הסבר כיצד קשר זה בא לידי ביטוי ב**שמואל א**, כ"ו, 19. (5 נקודות)

ד. קרא **ירמיה**, ד', 3-4.

בפסוקים אלה הנביא משתמש בחריש כמשל. הסבר את המשל ואת הנמשל.

10. שאלה זו מיועדת לנושא מסכם ייחודי.

על הנבחן לצרף למחברת הבחינה את טופס השאלון, בלי שם בית-הספר.

פרק שלישי (32 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 11-14. בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על שניים מהסעיפים א-ג. (לכל סעיף – 8 נקודות; סה"כ – 16 נקודות לשאלה)

11. קרא בראשית, ט"ו, 1-18.

אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל-אברהם במחזה לאמר אל-תירא אברהם אנכי מגן לך ב שכרך הרבה מאד: ויאמר אברהם אדני ה' מה-תתן-לי ואנכי הולך ערירי ובן-משק ביתי הוא דמשק אליעזר: ויאמר אברהם הן לי לא נתתה זרע והנה בן-ביתי יורש אתי: והנה דבר-ה' אליו לאמר לא יורשך זה כי-אם אשר יצא ממעיך הוא יורשך: ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט-נא השמימה וספר הכוכבים אם-תוכל לספור אתם ויאמר לו פה יהיה זרעך: והאמן ב'ה' ויחשבה לו צדקה: ויאמר אליו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את-הארץ הזאת לרשתה: ויאמר אדני ה' במה אדע כי אירשנה: ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועו משלשת ואיל משלש ותרו וגזל: ויקח-לו את-כל-אלה ויבחר אתם בתוך ויתן איש-בתרו לקראת רעהו ואת-הצפר לא בחר: וירד העיט על-הפגרים וישב אתם אברהם: ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על-אברהם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו: ויאמר לאברהם ידע תדע כי-גר ויהיה זרעך בארץ לא להם ועבדים וענו אתם ארבע מאות שנה: וגם את-הגוי אשר יעבדו הן אנכי ואחרי-כן יצאו ברכש גדול: ואתה תבוא אל-אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה: ודור רביעי ישובו הנה כי לא-שלם עון האמרי ער-הנה: ויהי השמש באה ועלטה היה והנה תגור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה: ביזם ההוא פרת ה' את-אברהם ברית לאמר לזרעך נתתי את-הארץ הזאת מנהר מצרים עד-הנהר הגדל נהר-פרת:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא פסוקים 4-1.

בתעודה מהעיר הקדומה נוזי נאמר כי מי שהיה חשוך בנים היה קָאמץ לו עבד ליורש, בתנאי שעבד זה ישרת אותו בחייו ויספוד לו לאחר מותו. הסבר כיצד אפשר ללמוד מפסוקים 4-1 על מנהג דומה.

ב. "[...] וַיִּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה" (פסוק 6).

יש המפרשים שהמילה "לו" מתייחסת לאברהם, ויש המפרשים כי היא מתייחסת לה'.

(1) מה נחשב לצדקה, לפי כל אחד מהפירושים? (4 נקודות)

(2) מהי הבעיה התאולוגית (דתית, אמונית) המתעוררת אם מייחסים את המילה לה'?(4 נקודות)

ג. קרא פסוקים 8-18; **ירמיה**, ל"ד, 17-20.

בשני המקורות מסופר על ברית שבה אחד הצדדים מתחייב כלפי הצד האחר.

(1) מי מתחייב למי בברית המתוארת ב**בראשית**, ט"ו, ומי מתחייב למי בברית שב**ירמיה**, ל"ד? (4 נקודות)

(2) מהו המעשה המבטא את הברית בשני המקורות? (4 נקודות)

וַיֵּשֶׁב שְׁנַיִם תְּזַרַע אֶת-אֲרֶצְךָ י
 וְאָסַפְתָּ אֹתָהּ בַּיּוֹמָהּ: וְהִשְׁבִּיעַתָּ תְּשֻׁמְטָנָהּ וּנְטִישָׁתָהּ וְאָכְלוּ א
 אֲבִינֵי עֵמֶךָ וַיִּתְּרָם תֹּאכַל חֵיַת הַשָּׂדֶה כִּן-תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ
 לַיּוֹתֶךָ: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבַּת ב
 לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וְחֹמְרְךָ וַיִּנְפֹּשׂ בֵּן אִמְתֶּךָ וְהֶגֶר: וּבְכָל אֲשֶׁר-
 אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם תִּשְׁמְרוּ וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ
 לֹא יִשְׁמַע עַל-פִּיךָ: שְׁלֹשׁ רִגְלִים תַּחַג לִי בַשָּׁנָה: אֶת-חַג ד
 הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כֶּאֱשֶׁר צִוִּיתֶךָ
 לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב פִּי-בּוֹ יֵצְאֶת מִמְּצָרִים וְלֹא-יִרְאוּ פֶנֶן
 רִיקָם: וְחַג הַקִּצִּיר בְּפוּרֵי מַעֲשֶׂיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בַּשָּׂדֶה וְחַג ט
 הָאָסִף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפֶּךָ אֶת-מַעֲשֶׂיךָ מִן-הַשָּׂדֶה: שְׁלֹשׁ ז
 פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל-זְכוּרְךָ אֶל-פְּנֵי הָאֵדֶן וְהָאֵלֹהִים: לֹא-
 תִבֹּחַ עַל-חֶמְךָ דָּם-זִבְחִי וְלֹא-יִלִּין חֶלֶב-חֶמֶי עַד-בְּקָר:
 רִאשִׁית בְּפוּרֵי אֲדָמְתֶךָ תָּבִיא בֵּית ה' אֱלֹהֶיךָ לֹא-תִבְשַׁל ט
 גְּדֵי בַחֲלָב אִמּוֹ:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

א. קרא את דברי ספורנו לפסוק 12:

- 'וינפש בן אמתך והגר' – ומזה יימשך שיינפש גם בן אמתך והגר על הפך מה שקרה לך במצרים,
 כשהיית שם עבד, שלא הייתה לך מנוחה [...] ובוזה תזכור יציאת מצרים [...]
 (1) הסבר, על-פי ספורנו, מהי מטרת החוק שבפסוק 12. (4 נקודות)
 (2) הסבר כיצד אפשר לבסס את פירושו של ספורנו על **דברים**, ה', 14-15.
 (4 נקודות)

ב. לפניך קטע מחוק חתי:

איש כי יתִּיה איש בן חורין בשנת רעב, תמורתו [...] שֵׁלֵם ישלם [...]
 הסבר במה מגמת החוק החתי שונה ממגמת החוקים שבפסוקים 10-11.

ג. קרא פסוק 19, וקטע מדברי חוקר המקרא מ"ד קאסוטו:

- [...] עכשיו ידוע לנו [...] שדווקא בטקסי חגים השייכים לעניין פוריות האדמה היו הכנענים מכינים
 תבשיל מעין זה. בלוח האוגריתי על "האלים הנעמים והיפים" כתוב: "טב[ח' ג]ד בחלב. אננח'
 בחימאת", כלומר, "בִּשַׁל גדי בחלב, טלה בחמאה." [...]
 (מ"ד קאסוטו, פירוש על ספר **שמות**, עמ' 212-213)
 לדעת מ"ד קאסוטו, פסוק 19 מגיב על מנהגים כמו אלה המתוארים בלוח האוגריתי.
 הסבר מהי התגובה בפסוק 19 (על שני חלקיו) על מנהגים כאלה.

13. קרא מלכים א, י"ב, 17-15; 32-22.

מלכים א, י"ב, 17-15

טו ולא־שמע המלך אל־העם כי־היתה סבה
 מעם ה' למען הקים את־דברו אשר דבר ה' ביד אחיה
 טז השילני אל־ירבעם בן־נבט: וירא כל־ישראל כי לא־שמע
 המלך אלהם וישבו העם את־המלך ודברו לאמור מה־לנו
 חלק בדוד ולא־נחלה בבן־ישי לאהליך ישראל עתה ראה
 יז ביתך דוד וילך ישראל לאהליו: ובני ישראל הישבים בערי
 יהודה וימלך עליהם רחבעם:

מלכים א, י"ב, 32-22

כב ויהי דבר האלהים אל־שמעיה
 כג איש־האלהים לאמור: אמר אל־רחבעם בן־שלמה מלך
 טד יהודה ואל־כל־בית יהודה ובנימין ויתר העם לאמור: כה
 אמר ה' לא־תעלו ולא־תלחמו עִם־אחִיכֶם בני־ישראל
 שובו איש לביתו כי מאתי נהיה הדבר הזה וישמעו את־
 כה דבר ה' וישבו ללכת כדבר ה': ויבן
 ירבעם את־שכם בהר אפרים וישב בה ויצא משם ויבן את־
 פנואל: ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב הממלכה לבית־
 טו דוד: אם־יעלה העם הזה לעשות זבחים בבית־ה'
 בירושלם ושב לב העם הזה אל־אדניהם אל־רחבעם מלך
 כח יהודה והרגני ושבנו אל־רחבעם מלך־יהודה: ויועץ המלך
 ויעש שני עגלי זהב ויאמר אלהם רב־לכם מעלות ירושלם
 הנה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: וישם את־
 טז האחד בבית־אל ואת־האחד נתן בֶּדֶן: והי הדבר הזה
 לחטאת וילכו העם לפני האחד עֶדֶן: ויעש את־בית במות
 לא ויעש כהנים מקצות העם אשר לא־היו מבני לוי: ויעש
 לב ירבעם חג כחדש השמיני כחמשה־עשר יום וחדש כחג
 אשר ביהודה ויעל על־המזבח כן עשה בבית־אל לזבח
 לעגלים אשר־עשה והעמיד בבית אל את־כהני הבמות
 אשר עשה:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

- א.** יש הטוענים כי לחידושים הדתיים שחידש ירבעם היה בסיס במנהגי העם הקדומים. הסבר כיצד אפשר לבסס טענה זו על ראייה אחת משמות, ל"ב, 3-8 ועל ראייה אחת ממלכים א, י"ב, 28-32.
- ב.** לאילו מאורעות, הנזכרים בשני הקטעים ממלכים א, י"ב, ניתן הסבר תאולוגי (דתי, אמוני)? בסס את תשובתך על הכתוב.
- ג.** יש הטוענים כי זרמים בעם שהיו פעילים בימי דוד התעוררו מחדש בימי רחבעם. הסבר כיצד אפשר לבסס טענה זו על פסוקים 16-17 ועל שמואל ב, כ', 1-2.

14. קרא מלכים ב, כ"ה, 12-1.

א וַיְהִי בְּשָׁנַת הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ
הָעֲשִׂירִי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבֻכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל הוּא וְכָל-
ב חֵילוֹ עַל-יְרוּשָׁלַם וַיְחַן עֲלֶיהָ וַיִּבְנוּ עֲלֶיהָ דֵּיק סָבִיב: וַתְּבֹא
ג הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עֶשְׂתֵי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ צַדְקִיָּהוּ: בַּתְּשִׁיעָה
ד לַחֹדֶשׁ וַיִּחַזַּק הָרַעֲב בַּעִיר וְלֹא-הָיָה לָחֶם לָעַם הָאָרֶץ: וַתִּבְקַע
הָעִיר וְכָל-אַנְשֵׁי הַמְּלַחְמָה וְהַלְיָלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר וּבֵין הַחֲמֹתַיִם
וְאִשְׁרֵי עַל-גִּן הַמֶּלֶךְ וּכְשָׂדִים עַל-הָעִיר סָבִיב וַיֵּלֶךְ דֶּרֶךְ
הָעֲרֵבָה: וַיִּרְדְּפוּ חֵיל-כְּשָׂדִים אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁגּוּ אֹתוֹ בַּעֲרֹבוֹת
ו יָרְחוּ וְכָל-חֵילוֹ נִפְצוּ מֵעַלְיוֹ: וַיִּתְּפֹשׂ אֶת-הַמֶּלֶךְ וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ
ז אֶל-מֶלֶךְ בָּבֶל רַבְלָתָה וַיְדַבְּרוּ אִתּוֹ מִשְׁפָּט: וְאֶת-בְּנֵי צַדְקִיָּהוּ
ח שָׁחֲטוּ לְעֵינָיו וְאֶת-עֵינָיו צַדְקִיָּהוּ עֹזֵר וַיֹּאסְרוּהוּ בַּנְּחֹשְׁתַיִם
וּבְבָאָהּ בָּבֶל: וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמוֹשִׁי בִּשְׁבַעַת לַחֹדֶשׁ
ט הָיָא שְׁנַת תְּשַׁע-עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמֶלֶךְ נְבֻכַדְנֶאֶצַּר מֶלֶךְ-בָּבֶל
י בָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב-טַבָּחִים עַבְדֵי מֶלֶךְ-בָּבֶל יְרוּשָׁלַם: וַיִּשְׂרֹף
יא אֶת-בֵּית הַיְהוָה וְאֶת-בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת כָּל-בֵּית יְרוּשָׁלַם וְאֶת-
יב כָּל-בֵּית גְּדוֹל שְׂרָף בְּאֵשׁ: וְאֶת-חֹמֹת יְרוּשָׁלַם סָבִיב נָתְצוּ
יג כָּל-חֵיל כְּשָׂדִים אֲשֶׁר רַב-טַבָּחִים: וְאֵת יֵתֵר הָעַם הַנְּשָׂאִים
יד בַּעִיר וְאֶת-הַנְּפִלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עַל-הַמֶּלֶךְ בָּבֶל וְאֵת יֵתֵר
יז הַהֶמּוֹן הַגֵּלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב-טַבָּחִים: וּמִדַּלַת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר
רַב-טַבָּחִים לְכֹרֵמִים וּלְגַבִּים:

וליוגבים

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

- א. יש הטוענים כי מלך בבל רצה להביא לכך שירושלים לא תחזור להיות עיר בעלת חשיבות אזורית.
הבא מפסוקים 8-12 שתי ראיות לביסוס טענה זו.
- ב. קרא זכריה, ח', 18-19.
ציין שני אירועים הנזכרים במלכים ב, כ"ה, 12-1, שבעקבותיהם נקבעו שניים מהצומות הנזכרים בדברי זכריה.
- ג. לדעת חלק מהפרשנים, פסוקים 18-21 במלכים ב, כ"ה היו צריכים להופיע מיד אחרי פסוק 7.
(1) הסבר מדוע. (4 נקודות)
(2) בעקבות האירועים המתוארים בפסוקים 18-21, קובע המספר: "ויגל יהודה מעל אדמתו".
הסבר מדוע דווקא אירועים אלה הביאו את המספר למסקנה זו. (4 נקודות)
- * * *
- המשך בעמוד 16/

פרק רביעי (32 נקודות)

ענה על ארבע מהשאלות 15-22 (לכל שאלה – 8 נקודות).

15. קרא בראשית, י"ב, 10-15.

וַיְהִי דָעֵב בְּאַרְצָן וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיִמָה לְגֹרֶשׁ שָׁם כִּי־כָבֵד י
הָרַעֲב בְּאַרְצָן: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרַיִמָה וַיֹּאמְרוּ א
אֶל־שָׂרֵי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא יֹדְעֵתִי כִּי אִשָּׁה יִפְתַּח־מִרְאָה אֹתָּהּ: י
וְהָיָה כִּי־יֵרְאוּ אֹתְךָ הַמִּצְרַיִם וַאֲמָרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהִרְגוּ אֹתִי ב
וְאַתָּךְ יַחֲיוּ: אָמַרְי־נָא אֲחֹתִי אֵת לְמַעַן יִטְבְּלִי בְעַבְדְּךָ י
וְחַיְתָה נַפְשִׁי בְּגִלְלָתְךָ: וַיְהִי כַּבּוֹא אַבְרָם מִצְרַיִמָה וַיֵּרְאוּ ד
הַמִּצְרַיִם אֶת־הָאִשָּׁה כִּי־יָפָה הָיָה מְאֹד: וַיֵּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי ט
פְרַעֲה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל־פְרַעֲה וַתִּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פְרַעֲה:

א. מעשי אברהם בפסוקים אלה עשויים להעיד על ספקותיו בנוגע לכוחו של ה'.

הסבר כיצד אפשר לבסס טענה זו על הכתוב. (4 נקודות)

ב. יש הטוענים כי הכתוב בבראשית, כ', 10-13 מתקן את הרושם השלילי שיוצרים

מעשי אברהם שבבראשית, י"ב, 10-15.

הסבר טענה זו, ובסס אותה על שתי ראיות. (4 נקודות)

16. קרא בראשית, ל"ה, 4-1; יהושע, כ"ד, 22-27.

בראשית, ל"ה, 4-1

א וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-יַעֲקֹב קוּם עֲלֵה בֵּית-אֵל וְשִׁב-שָׁם וַעֲשֵׂה-
 שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הַנִּרְאָה אֵלֶיךָ בְּבָרְחֶךָ מִפָּנַי עֲשׂוּ אַחִיךָ:
 ב וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-בֵּיתוֹ וְאֵל כָּל-אֲשֶׁר עִמּוֹ הִסְרוּ אֶת-אֱלֹהֵי
 ג הַנֶּכֶר אֲשֶׁר בְּתֻכְכֶם וְהִטְהֵרוּ וְהַחֲלִיפוּ שְׂמֹלְתֵיכֶם: וּנְקוּמָה
 וּנְעַלְהָ בֵּית-אֵל וְאֶעֱשֶׂה-שָׁם מִזְבֵּחַ לְאֵל הָעֵנָה אֲתִי בְּיוֹם
 ד צֵרְתִי וַיְהִי עֲמֹדִי בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הִלְכְתִּי: וַיִּתְּנוּ אֶל-יַעֲקֹב אֵת
 כָּל-אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת-הַנְּזָמִים אֲשֶׁר בְּאֲזֵנֵיהֶם
 וַיִּטְמְנוּ אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עִם-שָׂכָם:

יהושע, כ"ד, 22-27

כב וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-הָעָם עַדִּים
 אַתֶּם בָּכֶם כִּי-אַתֶּם בְּחַרְתֶּם לָכֶם אֶת-יְהוָה לְעַבְדּוֹ אוֹתוֹ
 כג וַיֹּאמְרוּ עַדִּים: וְעַתָּה הִסְירוּ אֶת-אֱלֹהֵי הַנֶּכֶר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם
 כד וְהִטּוּ אֶת-לִבְבְּכֶם אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ הָעָם
 כה אֶל-יְהוֹשֻׁעַ אֶת-יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַעֲבֹד וּבְקִולוֹ נִשְׁמָע: וַיְכַרֵּת
 יְהוֹשֻׁעַ בְּרִית לְעַם בְּיוֹם הַהוּא וַיִּשֶׂם לוֹ חֶק וּמִשְׁפָּט בְּשָׂכָם:
 כו וַיִּכְתֹּב יְהוֹשֻׁעַ אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֱלֹהִים
 וַיִּקַּח אֶבֶן גְּדוֹלָה וַיְקִימָהּ שָׁם תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר בְּמִקְדָּשׁ
 זְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל-כָּל-הָעָם הִנֵּה הָאֶבֶן
 הַזֹּאת תִּהְיֶה-בְּנֹו לְעֵדָה כִּי-הִיא שֹׁמֵעָ אֶת כָּל-אֲמֵרֵי יְהוָה
 אֲשֶׁר דִּבֶּר עִמָּנוּ וְהִיתָה בָּכֶם לְעֵדָה פֶּן-תִּכַחְשׁוּן בְּאֵלֵהֶיכֶם:

יש הטוענים כי הדמיון בין שני המקורות מלמד שהיה נהוג טקס קדום של חידוש ברית. הסבר כיצד אפשר לבסס טענה זו על שני נקודות דמיון בין המקורות.

17. קרא בראשית, מ"ה, 1-8.

א ולא יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים
 עליו ויקרא הוציאו כל-איש מעלי ולא-עמד איש אתו
 ב בהתודע יוסף אל-אחיו: ויתן את-קלו בבכי וישמעו מצרים
 ג וישמע בית פרעה: ויאמר יוסף אל-אחיו אני יוסף העוד
 ד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו: ויאמר
 יוסף אל-אחיו גשו-נא אלי וישו ויאמר אני יוסף אחיכם
 ה אשר-מכרתם אתי מצרימה: ועתה אל-תעצבו ואל-יחר
 בעיניכם כי-מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים
 ו לפניכם: כיזה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים
 ז אשר אין-חריש וקציר: וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם
 ח שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה: ועתה לא-אתם שלישי
 שלחתם אתי הנה כי האלהים וישמיני לאב לפרעה ולא ארץ
 לכל-ביתו ומשל בכל-ארץ מצרים:

מהו השורש המנחה בפסוקים 5-8, וכיצד חזרתו "סוגרת מעגל" עם בראשית, ל"ז, 13-14?

18. קרא ויקרא, י"ט, 14.

יד לא-תקלל חרש ולפני עור לא
 תתן מכשל ויראת מאלהיך אני ה':

רש"י: יולפני עגור לא תתן מכשלי – לפני הסומא בדבר לא תיתן יצה שאינה הוגנת לו. אל תאמר: מכור שדך וקח לך חמור, ואתה עוקף עליו ונוטלה הימנו.

א. רש"י מפרש את הצו "ולפני עגור לא תתן מכשלי" באופן מטפורי. מי הוא העיוור ומהו המכשול, לפי רש"י? (5 נקודות)

ב. רש"י: "ויראת מאלהיך" – לפי שהדבר הזה אינו מסור לבריות לידע אם דעתו של זה [=נותן העצה] לטובה או לרעה [...] לפיכך נאמר בו ויראת מאלהיך, המכיר מחשבותיך [...]. כיצד רש"י מסביר את האזהרה "ויראת מאלהיך" שבסיום פסוק זה? (3 נקודות)

19. קרא ישעיה, מ', 12-16.

יב מִי־מֹדַד בְּשַׁעֲלוֹ מַיִם וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תִּזְנֶן
 וְכֹל בְּשִׁלְשׁ עֶפְרָה אֶרֶץ וְשָׁקֶל בְּפֶלֶס הַיָּם וּגְבֻעוֹת בְּמֵאזֻנַיִם:
 יג מִי־תִכֵּן אֶת־רוּחַ הָאֱלֹהִים וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֵנוּ: אֶת־מִי נֹעֵץ
 וַיְבַיְנֵהוּ וַיִּלְמְדֵהוּ בְּאֶרֶץ מִשְׁפָּט וַיִּלְמְדֵהוּ דַעַת וְדַרְךְ תְּבוּנוֹת
 ט הַיּוֹדִיעֵנוּ: הֵן גּוֹיִם כְּמֹר מֹדְלֵי וּכְשֹׁחַק מְאֻזְנִים נַחֲשָׁבוּ
 טז הֵן אֵיִם כְּדָק יִטּוֹל: וְלִבָּנוֹן אֵין דֵּי בַעַר וְחֵיתוֹ אֵין דֵּי
 עוֹלָה:

על-פי פסוקים אלה:

- העולם נברא באופן מדוקדק ובמחשבה תחילה.
 - האל לבדו ברא את העולם.
 - האל אינו נמדד באמות-מידה אנושיות.
- הבא מהפסוקים ראיה אחת לביסוס כל אחת מאמירות אלה.

20. קרא תהלים, ב', 7.

ז אֲסַפְּרָה אֶל־חֶק הָאֱלֹהִים אֲמַר
 אֵלַי בְּנִי־אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדֶתיךָ:

- א. הסבר כיצד אפשר לבסס את הטענה שפסוק זה כולל שריד מיתולוגי.
 (4 נקודות)
- ב. הסבר כיצד אפשר לבסס את הטענה שפסוק זה מתקשר למלך מבית דוד
 (היעזר ב**שמואל ב**, ז', 14-17). (4 נקודות)

21. קרא תהלים, מ"ה, 9-17.

ט מִדֹּרֵי
 י וְאַהֲלוֹת קִצְיֵעוֹת כָּל־בְּגְדֵיךָ מִן־הַיְכָלִי שֵׁן מִנִּי שִׁמְחוּךָ: בְּנֹת
 יא מְלָכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ נֶאֱבָה שִׁגְלָ לִימִינְךָ בְּכַתֵּם אוֹפִיר: שְׁמְעֵי־
 יב בַּת וְדָאִי וְהִטִּי אֲזַנְךָ וְשִׁכְחִי עִמָּךְ וּבֵית אָבִיךָ: וַיִּתְאוּ הַמֶּלֶךְ
 יג יָפִיךָ כִּי־הוּא אֲדֹנֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ: וּבַת־צֹר וּבַמְנַחֶה פָּנֶיךָ יִחְלוּ
 יד עֲשִׂירֵי עָם: כָּל־כְּבוֹדָה בַּת־מֶלֶךְ פָּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב
 טו לְבוּשָׁה: לְרַקְמוֹת תּוֹבֵל לְמֶלֶךְ בַּתּוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רַעוּתֶיהָ
 טז מוֹבְאוֹת לָךְ: תּוֹבֵלָנָה בְּשִׁמְחַת וְגִיל תִּבְאִינָה בְּהִיכַל מֶלֶךְ:
 יז תַּחַת אֲבֹתֶיךָ יִהְיוּ בְנֶיךָ תְּשִׁיתֶמוּ לְשָׂרִים בְּכָל־הָאָרֶץ:

יש הרואים במזמור מ"ה תיאור של נישואי המלך אחאב לאיזבל.
 הסבר כיצד אפשר לבסס תפיסה זו על שתי ראיות מפסוקים 9-17 (היעזר במלכים א,
 ט"ז, 31).

22. קרא איוב, ב', 4.

וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת־ה': וַיֹּאמֶר עוֹד י
 בְּעַד־עוֹד וְכֹל אֲשֶׁר לְאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ:

- א. הסבר את דברי השטן בפסוק זה. (4 נקודות)
 ב. האם דברי השטן בפסוק זה התבררו כנכונים? נמק את תשובתך. (4 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
 אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך